

Postęp w kierunku Celów Zrównoważonego Rozwoju

Raport Sekretarza Generalnego ONZ (E/2017/66)

Rada Gospodarcza i Społeczna

11 maja 2017 r.

Streszczenie

Zgodnie z rezolucją Zgromadzenia Ogólnego 70/1 Sekretarz Generalny ONZ we współpracy z systemem Narodów Zjednoczonych, ma zaszczyt przedłożyć raport dotyczący postępu w kierunku Celów Zrównoważonego Rozwoju. Raport zawiera globalny przegląd wdrażania Celów, przygotowany na podstawie najnowszych dostępnych danych dla wskaźników opracowanych na potrzeby globalnych ram wskaźnikowych.

Raport został przyjęty 10 maja 2017 r. ze względu na aktualizację najnowszych danych statystycznych uzyskanych z kilku organizacji międzynarodowych.

Wstęp

1. Obecny raport powstał na podstawie paragrafu 83 rezolucji A/RES/70/1 Agendy na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030, która ma przekształcić świat. Informuje on uczestników Forum Politycznego Wysokiego Szczebla o postępie w zakresie realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju. Raport jest przygotowywany co roku przez Sekretarza Generalnego ONZ we współpracy z całym systemem Narodów Zjednoczonych. Powstaje w oparciu o globalne wskaźniki opracowane przez Międzyagendową i Ekspercką Grupę ds. Wskaźników Celu Zrównoważonego Rozwoju, która została powołana przez Komisję Statystyczną na swojej 48. sesji w marcu 2017 (zobacz dokument E/2017/24, rozdział I, fragment A, oraz aneks I).
2. Raport zawiera przegląd dokonanego postępu w zakresie 17. Celów Zrównoważonego Rozwoju zawartych w Agendzie 2030, mierzonego w oparciu o wybrane wskaźniki, do których dane dostępne były w kwietniu 2017 roku. Na tym etapie postęp w zakresie niektórych zadań związanych z Celami nie został jeszcze odzwierciedlony z powodu braku danych lub dlatego, że zadania te są mierzone za pomocą wskaźników, które nadal są doskonalone pod względem metodologii. W większości wskaźników, związane z nimi wartości przedstawiają łączne dane w skali globalnej, regionalnej lub subregionalnej. Są one skalkulowane na podstawie danych pochodzących z krajowych systemów statystycznych i skompilowane przez agendy międzynarodowe, zgodnie z ich mandatem i specjalizacją. Dane statystyczne są często przystosowywane, by zapewnić międzynarodową porównywalność. W przypadku braku danych agendy międzynarodowe opracowują dane szacunkowe.
3. Podział na regiony i subregiony w raporcie odzwierciedla podział na regiony geograficzne stosowany przez ONZ. W niektórych przypadkach wprowadzona została zmiana umożliwiająca tworzenie, w miarę możliwości, grup krajów, dla których określone dane mają duże znaczenie. Co prawda, łączne dane są wygodnym sposobem na prezentowanie postępu, to jednak sytuacja w poszczególnych krajach w regionie może znacznie się różnić od tej ogólnej. W procesie opracowywania jest osobny dokument (tylko w języku angielskim), zawierający aneks do raportu i baza danych, zawierająca dostępne globalne, regionalne i krajowe dane i metadane dla wskaźników Celów Zrównoważonego Rozwoju. Dokument ten zostanie umieszczony na stronie <https://unstats.un.org/sdgs>.

4. Dostępność wysokiej jakości, aktualnych i niepołączonych danych jest konieczna dla podejmowania decyzji opartych na wiarygodnych danych statystycznych i zapewnienia przejrzystości wdrażania Agendy 2030. Badanie postępu w zakresie realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju wymaga niespotykanej dotąd ilości danych odnośnie wszystkich szczebli, co stanowi ogromne wyzwanie dla krajowych i międzynarodowych systemów statystycznych. Globalna społeczność statystyczna pracuje nad modernizacją i wzmocnieniem swoich systemów, aby uwzględnić wszystkie aspekty tworzenia i korzystania z danych dotyczących zrównoważonego rozwoju.

Cel 1: Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie

Chociaż od roku 2000 globalny wskaźnik ubóstwa zmniejszył się o połowę, niezbędne jest podejmowanie zintensyfikowanych działań w celu powiększania dochodów, łagodzenia cierpienia i zwiększania odporności osób, które nadal żyją w warunkach skrajnego ubóstwa, w szczególności w Afryce Subsaharyjskiej. Konieczne jest rozbudowywanie systemów opieki społecznej i minimalizowanie ryzyka w krajach narażonych na klęski żywiołowe, które jednocześnie są najbardziej ubogie.

- W roku 2013 ok. 767 mln ludzi żyło poniżej międzynarodowego progu ubóstwa na poziomie 1,90 USD na dzień, co oznacza spadek w stosunku do 1,7 mld osób w roku 1999. Liczba ta odzwierciedla spadek globalnego wskaźnika ubóstwa z 28 proc. w roku 1999 do 11 proc. w roku 2013. Największe postępy odnotowano w Azji Wschodniej i Południowo-Wschodniej, gdzie wartość tego wskaźnika spadła z 35 proc. w roku 1999 do 3 proc. w roku 2013. Z kolei w Afryce Subsaharyjskiej w roku 2013 w dalszym ciągu w warunkach skrajnego ubóstwa żyło 42 proc. ludzi.
- W roku 2016 nieco poniżej 10 proc. pracowników na świecie utrzymywało się wraz z rodzinami za mniej niż 1,90 USD na osobę na dzień, co oznacza spadek w stosunku do 28 proc. w roku 2000. W najmniej rozwiniętych krajach prawie 38 proc. pracowników żyło w roku 2016 poniżej progu ubóstwa.
- Systemy opieki społecznej odgrywają zasadniczą rolę w zapobieganiu i zmniejszaniu ubóstwa i nierówności na każdym etapie życia za pośrednictwem zasiłków dla dzieci, matek opiekujących się niemowlętami, osób niepełnosprawnych, osób starszych oraz ubogich i bez pracy. Wstępne dane wskazują, że w roku 2016 zaledwie 45 proc. światowej populacji miało zapewnioną skuteczną ochronę w ramach systemu opieki społecznej oraz że liczba osób objętych taką ochroną znacznie się różniła w poszczególnych krajach i regionach.
- W roku 2016 emeryturę otrzymywało 68 proc. osób, które przekroczyły wiek emerytalny. Ta globalna uśredniona wartość ukrywa jednak duże różnice regionalne. Na obszarze Oceanii, z wyłączeniem Australii i Nowej Zelandii, i w Afryce Subsaharyjskiej odpowiednio zaledwie 10 proc. i 22 proc. osób, które przekroczyły wiek emerytalny, otrzymywało emeryturę w roku 2016.
- Zabezpieczeń społecznych brakowało również w przypadku innych najuboższych grup społecznych. W roku 2016 tylko 28 proc. osób o znacznym stopniu niepełnosprawności otrzymywało zasiłki dla osób niepełnosprawnych, tylko 22 proc. bezrobotnych na całym świecie otrzymywało zasiłki dla bezrobotnych i tylko 41 proc. kobiet otrzymywało zasiłki macierzyńskie.
- Zwiększanie odporności osób ubogich i zmniejszanie ryzyka klęsk żywiołowych jest podstawową strategią rozwojową mającą na celu wyeliminowanie skrajnego ubóstwa w krajach najbardziej dotkniętych tym problemem. Wartość strat gospodarczych związanych z klęskami żywiołowymi kształtuje się obecnie średnio na poziomie od 250 mld USD do 300 mld USD rocznie. Ryzyko wystąpienia klęsk żywiołowych w skali globalnej koncentruje się w dużym stopniu w krajach o niskich i nisko-średnich dochodach. W kontekście wielkości ich gospodarek małe rozwijające się państwa wyspiarskie miały niewspółmierny wpływ.

Cel 2: Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo

Od roku 2000 odnotowano znaczne postępy w zakresie działań podejmowanych w ramach walki z głodem i niedożywieniem. Całkowite wyeliminowanie głodu, zagrożenia brakiem bezpieczeństwa żywnościowego i niedożywienia wymaga jednak podejmowania dalszych skoncentrowanych działań, szczególnie w Azji i Afryce. W celu

zwiększenia możliwości w zakresie produkcji rolnej konieczna jest większa liczba inwestycji w rolnictwo, włączając w to wydatki publiczne i pomoc państwa.

- Odsetek osób niedożywionych na świecie spadł z 15 proc. w latach 2000–2002 do 11 proc. w latach 2014–2016. Z powodu niedożywienia na całym świecie cierpi ok. 793 mln ludzi, co oznacza spadek w stosunku do 930 mln w tym samym okresie.
- Szacuje się, że w roku 2016 w przypadku 155 mln dzieci poniżej 5 roku życia odnotowano zahamowanie wzrostu (z powodu niedożywienia były one zbyt niskie jak na swój wiek). W skali globalnej wskaźnik zahamowania wzrostu spadł z 33 proc. w roku 2000 do 23 proc. w roku 2016. Trzy czwarte wszystkich dzieci dotkniętych w tym roku problem zahamowania wzrostu zamieszkiwało Azję Południową i Afrykę Subsaharyjską.
- Szacuje się, że w roku 2016 52 mln dzieci poniżej 5 roku życia na całym świecie cierpiało z powodu wychudzenia (w ich przypadku ciężar ciała był zbyt mały w stosunku do wzrostu, zwykle w wyniku dotkliwych i znacznych niedoborów żywności i/lub choroby). Globalny wskaźnik wychudzenia w roku 2016 kształtował się na poziomie 7,7 proc. Największą jego wartość (15,4 proc.) odnotowano w Azji Południowej. Z drugiej strony w roku 2016 41 mln dzieci poniżej 5 roku życia na całym świecie (6 proc) dotkniętych było nadwagą i otyłością.
- Wylimitowanie głodu wymaga zrównoważonych systemów produkcji żywności i odpowiednich praktyk rolniczych. Jednym z aspektów tych działań jest utrzymywanie różnorodności genetycznej roślin i zwierząt, która ma kluczowe znaczenie dla rolnictwa i produkcji. W roku 2016 w 602 bankach genów w 82 krajach i 14 ośrodkach regionalnych i międzynarodowych zabezpieczono 4,7 mln próbek nasion i innego roślinnego materiału genetycznego na potrzeby żywności i rolnictwa, co oznacza wzrost na poziomie 2 proc. w stosunku do roku 2014. Zgodnie z informacjami uzyskanymi ze 128 krajów zamrożono również zwierzęcy materiał genetyczny, ale tylko dla 15 proc. populacji ras krajowych. Przechowywany materiał genetyczny pozwoli na odtworzenie zaledwie 7 proc. populacji ras krajowych w razie ich wyginięcia. Według stanu na luty 2017 r. za zagrożone uznano 20 proc. ras lokalnych.
- W celu zwiększenia możliwości w zakresie produkcji rolnej niezbędne są zwiększone inwestycje. Globalny wskaźnik *Agriculture Orientation Index*, będący ilorazem wydatków publicznych na rolnictwo i udziału sektora w produkcie krajowym brutto (PKB), jednak spadł z 0,38 w roku 2001 do 0,24 w roku 2013 i 0,21 w roku 2015.
- Udział pomocy sektorowej udzielonej rolnictwu przez państwa członkowskie Komitetu Pomocy Rozwojowej Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) spadł z prawie 20 proc. w połowie lat osiemdziesiątych XX w. do 7 proc. pod koniec lat dziewięćdziesiątych XX w., na którym to poziomie pozostał do roku 2015. Spadek ten odzwierciedla odejście od pomocy w zakresie finansowania infrastruktury i produkcji na rzecz większej koncentracji na sektorach społecznych.
- W roku 2016 w 21 krajach odnotowano wysokie lub umiarkowanie wysokie (w stosunku do poprzednich okresów) krajowe ceny jednego lub kilku podstawowych zbożowych artykułów spożywczych. Trzynastą z tych krajów to państwa Afryki Subsaharyjskiej. Głównymi przyczynami wysokich cen były spadki w produkcji krajowej, osłabienie waluty i brak bezpieczeństwa. Do wzrostu cen żywności przyczyniły się również lokalne podwyżki cen paliw.
- Dokonano pewnych postępów w zakresie zapobiegania zakłóceniom na światowych rynkach rolnych. Wartość globalnych rolnych subsydiów wywozowych spadła w okresie od 2000 r. do 2014 r. o 94 proc. W grudniu 2015 r. członkowie Światowej Organizacji Zdrowia przyjęli ministerialną decyzję w sprawie wylimitowania subsydiów wywozowych na produkty rolne i ograniczenia podobnych środków wywozowych.

Cel 3: Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt

Od roku 2000 odnotowano imponujące postępy na wielu frontach związanych ze zdrowiem. Aby do roku 2030 zrealizować przewidywane w Celach Zrównoważonego Rozwoju założenia dotyczące zdrowia, konieczne jest jednak zwiększenie tempa zmian, szczególnie w regionach o największym obciążeniu chorobami.

Zdrowie reprodukcyjne oraz zdrowie matek, noworodków i dzieci

- W roku 2015 globalny wskaźnik śmiertelności okołoporodowej matek wynosił 216 zgonów na 100 000 żywych urodzeń. Osiągnięcie do roku 2030 celu na poziomie poniżej 70 zgonów wymaga rocznego stopnia redukcji na poziomie co najmniej 7,5 proc., czyli większego niż dwukrotność rocznego stopnia postępów dokonanych w okresie od 2000 r. do 2015 r. Większości zgonów matek można zapobiegać. W roku 2016 78 proc. matek na świecie, które urodziły żywe dzieci, objętych było podczas porodu opieką wykwalifikowanego personelu. W roku 2000 odsetek ten kształtował się na poziomie 61 proc. W Afryce Subsaharyjskiej wskaźnik ten wynosił jednak zaledwie 53 proc.
- W roku 2015 globalny wskaźnik umieralności dzieci poniżej 5 roku życia kształtował się na poziomie 43 zgonów na 1000 żywych urodzeń. Oznacza to 44 proc. spadek w stosunku do roku 2000. Śmiertelność wśród dzieci w wieku poniżej 5 lat pozostaje duża w Afryce Subsaharyjskiej (84 zgony na 1000 żywych urodzeń w 2015 r.).
- Dzieci są najbardziej zagrożone w pierwszych 28 dniach swojego życia (okres noworodkowy). W roku 2015 globalny wskaźnik śmiertelności noworodków kształtował się na poziomie 19 zgonów na 1000 żywych urodzeń, co oznacza spadek w stosunku do 31 zgonów na 1000 żywych urodzeń w roku 2000. Śmiertelność noworodków jest największa w Azji Środkowej i Południowej oraz w Afryce – 29 zgonów na 1000 żywych urodzeń w każdym z tych regionów w 2015 r.
- Zapobieganie niechcianym ciążyom i redukcja liczby nastoletnich matek poprzez powszechny dostęp do opieki zdrowotnej w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego ma kluczowe znaczenie dla zdrowia i dobrego samopoczucia kobiet, dzieci i młodzieży. W roku 2017 potrzeby w zakresie planowania rodziny zostały zaspokojone przy wykorzystaniu nowoczesnych metod w przypadku 78 proc. kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat), które zawarły związek małżeński lub pozostawały w związku. Znaczne postępy zaobserwowano w najmniej rozwiniętych krajach, w których w okresie od 2000 r. do 2017 r. odnotowano wzrost o 18 punktów procentowych.
- Globalnie wskaźnik urodzeń wśród kobiet w wieku 15–19 lat spadł w okresie od 2000 r. do 2015 r. o 21 proc. W Ameryce Północnej i Azji Południowej spadek ten wyniósł ponad 50 proc. Pozostaje on jednak wysoki w dwóch trzecich wszystkich krajów z ponad 20 urodzeniami na 1000 nastoletnich matek w roku 2015.

Choroby zakaźne

- Znacznych postępów dokonano w zakresie zwalczania chorób zakaźnych. Globalnie w roku 2015 odnotowano 0,3 nowych zakażeń wirusem HIV (ludzkim wirusem niedoboru odporności) na 1000 niezakażonych osób. Wśród dzieci poniżej 15 roku życia wskaźnik nowych zakażeń kształtował się na poziomie 0,08. Dane te oznaczają spadek odpowiednio o 45 proc. i 71 proc. w stosunku do roku 2000. Liczba zakażeń wirusem HIV pozostała na najwyższym poziomie w Afryce Subsaharyjskiej (1,5 nowych zakażeń na 1000 niezakażonych osób w roku 2015).
- W roku 2015 na całym świecie odnotowano 10,4 mln nowych przypadków gruźlicy, co oznacza 142 nowe przypadki na 100 000 osób lub spadek na poziomie 17 proc. w stosunku do roku 2000. Globalny wskaźnik występowania malarii w roku 2015 kształtował się na poziomie 94 na 1000 zagrożonych osób (spadek na poziomie 41 proc. w stosunku do roku 2000). W roku 2015 1,6 mld ludzi wymagało leczenia zbiorowego lub indywidualnego i opieki w związku z zaniedbanymi chorobami tropikalnymi, co oznacza spadek na poziomie 21 proc. w stosunku do roku 2010.
- W roku 2015 przyczyną ok. 1,34 mln zgonów było zapalenie wątroby (przyczyną 0,9 mln zgonów było zapalenie wątroby typu B). Zapaleniu wątroby typu B można zapobiegać poprzez szczepienia. Zasięg szczepień na tę chorobę wśród dzieci w wieku 1 roku zwiększył się z 29 proc. w roku 2000 do 84 proc. w roku 2015.
- Głównym czynnikiem ryzyka w przypadku chorób zakaźnych i główną przyczyną śmiertelności jest brak dostępu do czystej wody pitnej, odpowiednich warunków sanitarnych i higieny (WASH), który w nieproporcjonalnym stopniu dotyka Afrykę Subsaharyjską oraz Azję Środkową/Południową. Liczba zgonów spowodowanych brakiem dostępu do czystej wody pitnej, odpowiednich warunków sanitarnych i higieny w tych regionach wynosiła w roku 2012 odpowiednio 46 i 23 na 100 000 (w skali globalnej: 12 na 100 000 osób).

Choroby niezakaźne i zdrowie psychiczne

- Łączna liczba przedwczesnych zgonów (przed 70 rokiem życia) z powodu chorób układu krążenia, raka, przewlekłych chorób układu oddechowego lub cukrzycy kształtowała się w roku 2015 na poziomie 13 mln (43 proc. wszystkich przedwczesnych zgonów na świecie). W okresie od 2000 r. do 2015 r. ryzyko śmierci w przypadku osób w wieku 30–70 lat z powodu wyżej wymienionych chorób spadło z 23 proc. do 19 proc., a więc było na poziomie niższym, niż wymagany, aby zrealizowany został wyznaczony na 2030 r. cel, jakim jest spadek o jedną trzecią.
- Zaburzenia psychiczne takie jak depresja mogą prowadzić do samobójstwa. W roku 2015 odnotowano prawie 800 000 samobójstw. Liczba samobójstw w przypadku mężczyzn była ok. dwa razy większa niż w przypadku kobiet.
- Palenie papierosów i picie alkoholu stanowi przyczynę chorób niezakaźnych. Ramowa konwencja Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) o ograniczeniu użycia tytoniu została ratyfikowana przez 180 stron, co stanowi 90 proc. światowej populacji. Nadal jeszcze w roku 2015 tytoń paliło ponad 1,1 mld osób, głównie mężczyzn. Liczba palaczy w wieku od 15 lat spadła z 23 proc. w roku 2007 do 21 proc w roku 2013. Średnie roczne spożycie alkoholu wśród osób w wieku od 15 lat kształtowało się w roku 2016 na poziomie 6,4 l na osobę.
- Zanieczyszczenie powietrza w pomieszczeniach i na zewnątrz stanowi największe zagrożenie związane ze zdrowiem środowiskowym. W ujęciu globalnym spowodowane gotowaniem z wykorzystaniem zanieczyszczonych paliw i niewydajnych technologii zanieczyszczenie powietrza w domach było w roku 2012 przyczyną ok. 4,3 mln zgonów, natomiast ok. 3 mln ludzi zmarło z powodu obecnych w powietrzu atmosferycznym zanieczyszczeń związanych z ruchem drogowym, źródłami przemysłowymi, spalaniem odpadów lub spalaniem paliw wykorzystywanych w domach.

Inne zagrożenia dla zdrowia

- W roku 2013 ok. 1,25 mln osób zmarło z powodu obrażeń odniesionych w wypadkach drogowych. Była to główna przyczyna zgonów wśród mężczyzn w wieku 15–29 lat. Liczba zgonów związanych z wypadkami drogowymi wzrosła w ujęciu globalnym o ok. 13 proc. w stosunku do roku 2000.
- Na całym świecie w roku 2015 ok. 108 000 osób zmarło w wyniku przypadkowego zatrucia. Oznacza to 1,5 zgonów na 100 000 osób, czyli spadek na poziomie 33 proc. w stosunku do roku 2000.

Systemy ochrony zdrowia i finansowanie

- W roku 2015 łączna wartość oficjalnych środków na badania medyczne i podstawową opiekę zdrowotną przekazanych przez wszystkie państwa-darczyńców i organizacje wielostronne kształtowała się na poziomie 9,7 mld USD, co oznacza realny wzrost na poziomie 30 proc. w stosunku do roku 2010. Udział państw członkowskich Komitetu Pomocy Rozwojowej Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) w tej kwocie kształtował się na poziomie 4,3 mld USD.
- Dostępne dane za okres od 2005 r. do 2015 r. wskazują, że w przypadku ponad 40 proc. wszystkich krajów na 1000 osób przypada mniej niż jeden lekarz, a w przypadku około połowy z nich na 1000 osób przypada mniej niż trzy pielęgniarki lub położne. Mniej niż jeden lekarz i mniej niż trzy pielęgniarki lub położne na 1000 osób odnotowano w prawie wszystkich najsłabiej rozwiniętych krajach.

Cel 4: Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie

Zapewnienie wszystkim równego dostępu do stojącej na wysokim poziomie edukacji sprzyjającej integracji wymaga zwiększenia działań w tym zakresie, w szczególności w Afryce Subsaharyjskiej i Azji Południowej oraz w przypadku najsłabszych grup społecznych, w tym osób niepełnosprawnych, ludności tubylczej, dzieci uchodźców i ubogich dzieci w obszarach wiejskich.

- W roku 2014 ok. 2 na 3 dzieci na świecie uczęszczało do przedszkola lub szkoły podstawowej w roku poprzedzającym wiek, od którego dziecko objęte jest obowiązkiem szkolnym. W najsłabiej rozwiniętych krajach wskaźnik ten wynosił jednak zaledwie 4 na 10.

- Pomimo odnotowanych w ciągu ostatnich 15 lat znacznych postępów na całym świecie w zakresie skolaryzacji skorywane wskaźniki skolaryzacji netto kształtowały się w roku 2014 na poziomie 91 proc. w przypadku kształcenia na poziomie szkoły podstawowej, 84 proc. w przypadku kształcenia na poziomie gimnazjalnym oraz 63 proc. w przypadku kształcenia na poziomie szkoły średniej. Ok. 263 mln dzieci i młodzieży nie chodziło do szkoły, w tym 61 mln dzieci w wieku, w którym powinny uczęszczać do szkoły podstawowej. Ponad 70 proc. globalnej populacji dzieci, które nie uczęszczały do szkoły podstawowej i średniej, stanowiły dzieci zamieszkujące Afrykę Subsaharyjską i Azję Południową.
- Chociaż do szkoły uczęszcza więcej dzieci niż kiedykolwiek wcześniej, wiele z nich nie nabywa podstawowych umiejętności w zakresie czytania i matematyki. Wyniki najnowszych badań dotyczących oceny wyników nauczania wskazują, że w 9 na 24 kraje Afryki Subsaharyjskiej i w 6 na 15 krajów Ameryki Łacińskiej, dla których dostępne są dane, mniej niż połowa uczniów, którzy ukończyli szkołę podstawową, osiągnęła minimalny poziom biegłości w matematyce. W 6 na 24 kraje Afryki Subsaharyjskiej, dla których dostępne są dane, mniej niż połowa absolwentów szkoły podstawowej osiągnęła minimalny poziom biegłości w czytaniu.
- Zgodnie z najnowszą oceną największe wyzwanie w zakresie edukacji stanowi kwestia równego dostępu. We wszystkich krajach, dla których dostępne są dane, dzieci z najbogatszych 20 proc. gospodarstw domowych osiągnęły po zakończeniu edukacji na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjalnej większą biegłość w czytaniu niż dzieci z najbiedniejszych 20 proc. domów. W większości krajów, dla których dostępne są dane, dzieci z miast mogły pochwalić się lepszymi wynikami w czytaniu niż dzieci wiejskie.
- Brak posiadających odpowiednie kwalifikacje nauczycieli i zły stan szkół w wielu częściach świata stanowi zagrożenie w zakresie szans zapewnienia wszystkim dzieciom wykształcenia na wysokim poziomie. Stosunkowo mały odsetek posiadających odpowiednie kwalifikacje nauczycieli w przedszkolach, szkołach podstawowych i średnich odnotowano w Afryce Subsaharyjskiej (odpowiednio 44 proc., 74 proc. i 55 proc.). Ponadto większość szkół w tym regionie nie ma dostępu do elektryczności lub wody pitnej.
- Dane pochodzące z 65 krajów rozwijających się wskazują, że średni odsetek szkół z dostępem do komputerów i Internetu do celów dydaktycznych wynosi ponad 60 proc. w przypadku szkół podstawowych i średnich. W ponad połowie krajów Afryki Subsaharyjskiej, dla których dostępne są dane, udział ten kształtuje się jednak na poziomie poniżej 40 proc.
- Wartość oficjalnej pomocy rozwojowej (ODA) w zakresie stypendiów wyniosła w roku 2015 1 mld USD, co oznacza spadek w stosunku do 1,2 mld USD w roku 2014. Największy wkład wniosły Australia, Francja i Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.

Cel 5: Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt

Nierówności między kobietami a mężczyznami utrzymują się na całym świecie, pozbawiając kobiety i dziewczęta podstawowych praw i możliwości. Zapewnienie równości płci i wzmocnienie pozycji kobiet i dziewcząt wymaga podjęcia bardziej energicznych działań, w tym ram prawnych, w celu walki z głęboko zakorzenioną dyskryminacją ze względu na płeć, która często wynika z patriarchalnych postaw i powiązanych z nimi norm społecznych.

- Dane dla 87 krajów obejmujące okres od 2005 r. do 2016 r. wskazują, że w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie 19 proc. kobiet w wieku 15–49 lat przyznało, że doświadczyło przemocy fizycznej i/lub seksualnej ze strony swojego partnera. W najbardziej ekstremalnych przypadkach taka przemoc może prowadzić do śmierci. W roku 2012 prawie połowa kobiet na całym świecie, które padły ofiarą umyślnego zabójstwa, zginęła z rąk partnera lub członka rodziny. Dla porównania odsetek ten w przypadku ofiar będących mężczyznami kształtował się na poziomie 6 proc.
- Spada liczba małżeństw dzieci, spadek ten nie jest jednak wystarczająco szybki. Około 2000 r. prawie 1 na 3 kobiety w wieku 20–24 lat wyszła za mąż przed ukończeniem 18 roku życia. Około 2015 r. wskaźnik ten wynosił nieco ponad 1 na 4. Spadek spowodowany był jeszcze większym zmniejszeniem się liczby małżeństw w tym okresie wśród dziewcząt w wieku poniżej 15 roku życia.
- W przypadku szkodliwej praktyki okaleczania żeńskich narządów płciowych/obrzezania kobiet odnotowano spadek o 24 proc. od około 2000 r. Niemniej jednak w niektórych z 30 krajów, dla których dostępne

są reprezentatywne dane, częstotliwość takich przypadków pozostaje na wysokim poziomie. W krajach tych dane z badań z 2015 r. wskazują, że takiemu zabiegowi poddano więcej niż 1 na 3 dziewczynki w wieku 15–19 lat (prawie 1 na 2 dziewczynki w 2000 r.).

- Zgodnie z danymi z badań z 83 krajów i obszarów średnia ilość czasu poświęcana na wykonywanie nieodpłatnych prac domowych i związanych z opieką jest ponadtrzykrotnie większa w przypadku kobiet niż w przypadku mężczyzn. Dostępne dane wskazują, że czas poświęcany na wykonywanie prac domowych odpowiada za znaczną część różnic pomiędzy płciami w zakresie nieodpłatnej pracy.
- W ujęciu globalnym udział kobiet w zakresie zasiadania w krajowych parlamentach jednoizbowych lub w izbach niższych krajowych parlamentów kształtował się w roku 2017 na poziomie 23,4 proc., czyli był zaledwie o 10 punktów procentowych większy niż w roku 2000. Tak powolny postęp sugeruje, że w celu zwiększenia udziału kobiet w życiu politycznym i wzmocnienia ich pozycji konieczne jest większe zaangażowanie polityczne i wprowadzenie ambitniejszych środków i kwot.
- Kobiety są nadal niedostatecznie reprezentowane na stanowiskach kierowniczych. W większości 67 krajów, dla których dostępne są dane za okres od 2009 r. do 2015 r., kobiety zajmowały mniej niż jedną trzecią stanowisk kierowniczych wyższego i średniego szczebla.
- Nieco ponad połowa (52 proc.) kobiet w wieku 15–49 lat, które żyją w związkach małżeńskich lub pozostają w innym związku, podejmuje samodzielne decyzje w sprawie odbywanych za obopólną zgodą stosunków seksualnych, stosowania środków antykoncepcyjnych i świadczeń w zakresie opieki zdrowotnej. Statystyka ta bazuje na dostępnych danych z około 2012 r. dla 45 krajów, z których 43 znajduje się w regionach rozwijających się.

Cel 6: Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi

Dostęp do czystej wody i urządzeń sanitarnych oraz odpowiednie zarządzanie ekosystemami słodkowodnymi ma istotne znaczenie dla zdrowia ludzkiego, ochrony środowiska naturalnego i gospodarczego dobrobytu.

- W roku 2015 6,6 mld ludzi (ponad 90 proc. ludności świata) korzystało ze źródeł wody pitnej lepszej jakości, a 4,9 mld ludzi (ponad dwie trzecie ludności świata) używało urządzeń sanitarnych lepszej jakości. W obydwu przypadkach ludzie, którzy nie mają dostępu do takich urządzeń, zamieszkują przeważnie obszary wiejskie. Zapewnienie powszechnego dostępu do podstawowych urządzeń sanitarnych i wyeliminowanie niebezpiecznej praktyki załatwiania potrzeb fizjologicznych na wolnym powietrzu wymaga znacznego przyspieszenia postępów na obszarach wiejskich w Azji Środkowej i Południowej, Azji Wschodniej i Południowo-Wschodniej, a także Afryce Subsaharyjskiej.
- Skuteczne zarządzanie w zakresie zasobów wodnych i systemów sanitarnych opiera się na udziale wielu interesariuszy, w tym społeczności lokalnych. Wyniki przeprowadzonego w latach 2016–2017 badania wskazują, że ponad 80 proc. z 74 krajów uczestniczących w badaniu miało w jasny sposób określone procedury dotyczące zaangażowania użytkowników usług/społeczności w zarządzanie w zakresie zasobów wodnych i systemów sanitarnych.
- Ponad 2 mld ludzi na całym świecie żyje w krajach o zbyt dużym stresie wodnym, zdefiniowanym jako stosunek całkowitej ilości pobieranej wody słodkiej do całkowitych odnawialnych zasobów wody słodkiej powyżej progu na poziomie 25 proc. W Afryce Północnej i Azji Zachodniej poziomy stresu wodnego przekraczają 60 proc., co oznacza duże prawdopodobieństwo wystąpienia w przyszłości niedoborów wody.
- W roku 2012 65 proc. ze 130 krajów biorących udział w badaniu dotyczącym zintegrowanego zarządzania zasobami wodnymi poinformowało o wprowadzeniu planów zarządzania na poziomie krajowym.
- Oficjalna pomoc rozwojowa (ODA) dla sektora wodnego stale wzrastała, ale pozostała stosunkowo stała jako część całkowitych wydatków w ramach ODA, na poziomie ok 5 proc. od 2005 r. W roku 2015 wartość wydatków w ramach ODA w sektorze wodnym wyniosła ok. 8,6 mld USD, co oznacza realny wzrost na poziomie 67 proc. w stosunku do roku 2005.

Cel 7: Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie

Postępy w każdym obszarze związanym ze zrównoważoną energią są za małe, aby zapewnić wszystkim dostęp do energii oraz aby zrealizować cele w zakresie energii odnawialnej i efektywności energetycznej. Znaczące usprawnienia wymagają większego finansowania, dalej idących zobowiązań w zakresie realizacji polityki oraz gotowości poszczególnych krajów do wprowadzania nowych technologii na znacznie większą skalę.

- W ujęciu globalnym w roku 2014 dostęp do elektryczności miało 85,3 proc ludzi, co stanowi wzrost na poziomie zaledwie 0,3 punktu procentowego w stosunku do roku 2012. Oznacza to, że 1,06 mld ludzi, głównie mieszkańców wsi, nadal żyje bez dostępu do prądu. Połowa z nich zamieszkuje Afrykę Subsaharyjską.
- Dostęp do czystych paliw i technologii wykorzystywanych podczas gotowania wzrósł w roku 2014 do 57,4 proc. (był to nieznaczny wzrost z 56,5 proc. w roku 2012). Ponad 3 mld ludzi, w większości zamieszkujących Azję i Afrykę Subsaharyjską, nadal gotuje bez wykorzystywania czystych paliw i efektywnych technologii.
- Udział energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii nieznacznie wzrósł w okresie od 2012 r. do 2014 r. z 17,9 proc. do 18,3 proc. Za większość tego wzrostu odpowiadała energia elektryczna pochodząca ze źródeł wykorzystujących wodę, światło słoneczne i wiatr. Energia słoneczna i wiatrowa nadal stanowi stosunkowo niewielki udział w zużyciu energii mimo szybkiego wzrostu odnotowanego w ostatnich latach. Wyzwaniem jest zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w sektorach ciepłowniczym i transportowym, które razem odpowiadają za 80 proc. światowego zużycia energii.
- W okresie od 2012 r. do 2014 r. w trzech czwartych spośród 20 krajów z całego świata, które zużywają najwięcej energii, odnotowano spadek energochłonności (zużycia energii na jednostkę PKB). Spadek ten spowodowany był głównie większą efektywnością w sektorze przemysłowym i transportowym. Postępy te nadal nie pozwalają jednak na zrealizowanie celu, jakim jest podwojenie globalnego tempa poprawy efektywności energetycznej.

Cel 8: Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi

Zwiększenie wydajności pracy, zmniejszenie bezrobocia, szczególnie wśród młodych ludzi, i poprawa dostępu do świadczeń i usług finansowych to kluczowe elementy trwałego i sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu gospodarczego.

- Średnia roczna stopa wzrostu rzeczywistego PKB na mieszkańca na świecie kształtowała się w okresie od 2010 r. do 2015 r. na poziomie 1,6 proc. (0,9 proc. w latach 2005–2009). W krajach najmniej rozwiniętych stopa wzrostu na mieszkańca wzrosła z 3,5 proc. w latach 2000–2004 do 4,6 proc. w latach 2005–2009, aby spaść do 2,5 proc. w latach 2010–2015. Podobny trend można było zaobserwować w przypadku ogólnego średniego rocznego wzrostu PKB w krajach najmniej rozwiniętych, który spadł z 7,1 proc. w latach 2005–2009 do 4,9 proc. w latach 2010–2015, poniżej wartości na poziomie 7 proc. założonej w Celach Zrównoważonego Rozwoju.
- Wydajność pracy (roczna stopa wzrostu rzeczywistego PKB na pracownika) w ujęciu globalnym spadła ze średniego rocznego wskaźnika na poziomie 2,9 proc. w okresie od 2000 r. do 2008 r. do 1,9 proc. w okresie od 2009 r. do 2016 r. Spowolnienie to oznacza negatywne zmiany w zakresie gospodarki światowej i niekorzystny wpływ na warunki życia i płace realne.
- W roku 2016 globalna stopa bezrobocia kształtowała się na poziomie 5,7 proc., przy czym we wszystkich grupach wiekowych częściej bezrobotne pozostawały kobiety. Bezrobocie wśród młodych ludzi było prawie trzy razy większe niż w przypadku dorosłych – stopy bezrobocia dla tych grup kształtowały się w roku 2016 na poziomie odpowiednio 12,8 proc. i 4,4 proc. Ponadto w ponad 76 proc. krajów, dla których dostępne są dane, więcej niż 1 osoba na 10 młodych ludzi nie uczyła się ani nie pracowała. W prawie 70 proc. krajów, dla których dostępne są dane, do kategorii tej częściej należały młode kobiety niż młodzi mężczyźni.

- O ile liczba pracujących dzieci w wieku 5–17 lat spadła z 246 mln w roku 2000 do 168 mln w roku 2012, praca dzieci nadal stanowi poważny problem. Ponad połowa pracujących dzieci (85 mln) wykonuje prace niebezpieczne. 59 proc. z nich pracuje w sektorze rolnym. Większe postępy odnotowano wśród dziewcząt. Liczba pracujących dziewczynki spadła w latach 2000–2012 o 40 proc. (w przypadku chłopców spadek ten kształtował się na poziomie 25 proc.).
- Dostęp do usług finansowych pozwala osobom prywatnym i firmom na zarządzanie zmianami w dochodach, radzenie sobie z wahaniami w zakresie przepływów pieniężnych, gromadzenie majątku i dokonywanie udanych inwestycji. Dostęp do usług finansowych za pośrednictwem bankomatów wzrósł na całym świecie w okresie od 2010 r. do 2015 r. o 55 proc. Liczba oddziałów banków komercyjnych wzrosła w tym okresie o 5 proc. Niższy wzrost można wytłumaczyć większym cyfrowym dostępem do usług finansowych. Na całym świecie w roku 2015 na 100 000 dorosłych przypadało 60 bankomatów i 17 oddziałów banków komercyjnych. W okresie od 2011 r. do 2014 r. 700 mln dorosłych zostało nowymi posiadaczami rachunków bankowych. Udział dorosłych posiadających rachunek bankowy w instytucji finansowej wzrósł z 51 proc. do 61 proc.
- Po nieznacznym spadku w roku 2014 pomoc dla handlu wzrosła o 5,4 proc. w ujęciu realnym i w roku 2015 osiągnęła wartość 53,9 mld USD, co spowodowane było ożywieniem w zakresie zobowiązań związanych z infrastrukturą handlową i dalszym wzrostem w zakresie wsparcia bankowości i rolnictwa. Wartość pomocy na realizację zobowiązań handlowych dla najmniej rozwiniętych krajów wzrosła w roku 2015 o 4,3 mld USD, osiągając poziom 17,2 mld USD. *Enhanced Integrated Framework*, program pomocy na rzecz handlu skierowany do tych krajów, rozpoczął w roku 2016 swoją drugą fazę. Będzie on realizowany do roku 2022. Wartość zobowiązań ze strony darczyńców na rzecz programu kształtowała się w roku 2016 na poziomie 55,3 mln USD, z czego 17,3 mln USD już przekazano na rzecz funduszu powierniczego.

Cel 9: Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność

Pomimo stałej poprawy w zakresie produkcji przemysłowej i zatrudnienia konieczne są nowe inwestycje w najmniej rozwiniętych krajach, aby zbudować potrzebną infrastrukturę i zapewnić do roku 2030 podwojenie w tych krajach udziału przemysłu w PKB.

- Wydajne usługi transportowe tworzą miejsca pracy, zwiększają dobrobyt i stymulują rozwój gospodarczy. W roku 2015 wpływ (bezpośredni i pośredni) transportu lotniczego na gospodarkę światową oceniono na 2,7 trylion USD, co oznacza 3,5 proc. światowego PKB. Wielkość lotniczego transportu pasażerów i towarów w najmniej rozwiniętych krajach, rozwijających się krajach śródlądowych i małych rozwijających się państwach wyspiarskich jest o wiele mniejsza. Udział każdej z tych grup krajów kształtuje się na poziomie zaledwie 1–2,7 proc. wielkości światowej.
- Produkcja jest głównym motorem rozwoju gospodarczego, zatrudnienia i społecznej stabilności. W skali globalnej wartość dodana produkcji jako udział w PKB wzrosła z 15,3 proc. w roku 2005 do 16,2 proc. w roku 2016. W roku 2016 wartość dodana produkcji na mieszkańca kształtowała się na poziomie 4621 USD w Europie i Ameryce Północnej i ok. 100 USD w najmniej rozwiniętych krajach.
- Ponieważ wiele krajów stawia obecnie na przemysł bardziej wydajny i mniej energochłonny, emisje dwutlenku węgla na jednostkę wartości dodanej produkcji generalnie się zmniejszają. W okresie od 2000 r. do 2014 r. Europa i Ameryka Północna zredukowały intensywność emisji o 36 proc. Zmniejszenie intensywności emisji odnotowano we wszystkich 10 największych krajach produkcyjnych. Te obiecujące trendy pozostają jednak bez wpływu na globalny poziom intensywności emisji, ponieważ znaczna część globalnej wartości dodanej produkcji została przeniesiona do krajów o ogólnie wyższych poziomach intensywności.
- W roku 2014 inwestycje w badania i rozwój stanowiły 1,7 proc. światowego PKB, co oznacza wzrost z 1,5 proc. w roku 2000. W roku 2014 na całym świecie na milion mieszkańców przypadało 1098 naukowców (od 63 w najmniej rozwiniętych krajach do 3500 w Europie i Ameryce Północnej).
- Oficjalna pomoc rozwojowa (ODA) związana z infrastrukturą gospodarczą w krajach rozwijających się kształtowała się w roku 2015 na poziomie 57 mld USD, co oznacza realny wzrost o 32 proc. w stosunku do roku 2010. Do głównych odbiorców należał sektor transportowy i energetyczny (19 mld USD każdy).

- Produkcja w coraz większym stopniu przedstawia się na bardziej technologicznie złożone produkty. O ile produkcja w gospodarkach uprzemysłowionych nadal zdominowana jest przez produkty o średnim i wysokim poziomie zaawansowania technologicznego (które stanowią ok. 80 proc. całkowitej produkcji przemysłowej), w krajach najmniej rozwiniętych ich udział kształtował się na poziomie zaledwie 10 proc.
- Bardzo szybko rozwijają się usługi telefonii komórkowej. Dzięki nim osoby zamieszkujące regiony, w których do tej pory nie było łączności telefonicznej, mogły stać się częścią globalnego społeczeństwa informacyjnego. W roku 2016 95 proc. ludności na świecie i 85 proc. ludzi w krajach najmniej rozwiniętych mogło korzystać z usług sieci komórkowych.

Cel 10: Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami

Postępy w zakresie zmniejszania nierówności w poszczególnych krajach i między nimi były zróżnicowane.

- Nadal należy wzmocnić głos krajów rozwijających się na forach decyzyjnych międzynarodowych instytucji gospodarczych i finansowych. Ponadto o ile przekazy pieniężne mogą być deską ratunku dla rodzin i wspólnot migrujących pracowników w krajach ich pochodzenia, wysokie koszty przelewów pieniężnych w dalszym ciągu przyczyniają się do zmniejszania tych korzyści.
- W okresie od 2008 r. do 2013 r. dochód na mieszkańca lub wielkość konsumpcji najbiedniejszych 40 proc. ludności zwiększały się szybciej niż średnia krajowa w 49 z 83 krajów (stanowiących trzy czwarte ludności świata), dla których dostępne są dane.
- Międzynarodowy Fundusz Walutowy, dzięki swojej ostatniej reformie dotyczącej kwot, zwiększył udział głosów krajów rozwijających się (zdefiniowanych jako kraje w regionach rozwijających się zgodnie z klasyfikacją M49) do 37 proc. w 2016 r. z 33 proc. w 2010 r. To nadal jednak za mało, biorąc pod uwagę ich 74 proc. reprezentację, jeżeli chodzi o skład. O ile nadal wdrażane są reformy Banku Światowego z 2010 r., nie wpłynęło to na zmianę 38 proc. udziału praw głosu w Międzynarodowym Banku Odbudowy i Rozwoju, jaki mają kraje rozwijające się od roku 2000.
- Odnotowano poprawę w zakresie bezcłowego traktowania i korzystnych warunków dostępu dla eksportu z najmniej rozwiniętych krajów i krajów rozwijających się. W okresie od 2005 r. do 2015 r. globalny udział pozycji taryfowych objętych bezcłowym traktowaniem w odniesieniu do produktów pochodzących z krajów rozwijających się zwiększył się z 41 proc. do 50 proc. W przypadku produktów pochodzących z krajów najmniej rozwiniętych udział ten zwiększył się z 49 proc. do 65 proc.
- Kraje najmniej rozwinięte i małe rozwijające się państwa wyspiarskie nadal wymagają dodatkowej pomocy w celu zapewnienia sobie udziału w korzyściach płynących ze zrównoważonego rozwoju. W roku 2015 wartość całkowitych przepływów środków trafiających do najmniej rozwiniętych krajów i małych rozwijających się państw wyspiarskich kształtowała się na poziomie odpowiednio 48 mld USD i 6 mld USD. Ośmiu państwom-darczyńcom udało się osiągnąć cel na poziomie 0,15 proc. dochodu narodowego brutto (DNB) w zakresie oficjalnej pomocy rozwojowej (ODA) dla najmniej rozwiniętych krajów.
- Korzyści związane z przekazami pieniężnymi dokonywanymi przez migrujących pracowników są w pewnym stopniu redukowane przez generalnie wysokie koszty przelewów. Średnie opłaty naliczane przez urzędy pocztowe i podmioty świadczące usługi związane z przekazami pieniężnymi kształtują się na poziomie 6 proc. przekazywanej kwoty (11 proc. w przypadku banków komercyjnych). W obydwu przypadkach jest to więcej niż wyznaczony cel na poziomie 3 proc. Nowe i ulepszone technologie, takie jak karty przedpłacone i operatorzy telefonii komórkowej, przyczyniają się do niższych opłat związanych z wysyłaniem pieniędzy do domów (od 2–4 proc.), nie są one jednak jeszcze powszechnie dostępne ani nie są wykorzystywane w przypadku wielu „korytarzy przekazów pieniężnych”.

Cel 11: Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu

W ostatnich dziesięcioleciach nastąpił rozwój miast na niespotykaną do tej pory skalę. W roku 2015 prawie 4 mld ludzi (54 proc. ludności świata) mieszkało w miastach. Przewiduje się, że do roku 2030 liczba ta wzrośnie do ok. 5 mld.

Z gwałtowną urbanizacją związane są ogromne wyzwania, takie jak rosnąca liczba mieszkańców slumsów, większe zanieczyszczenie powietrza, niewystarczający poziom podstawowych usług i infrastruktury oraz niekontrolowana rozbudowa miast, które sprawiają również, że miasta są bardziej narażone na katastrofy. Aby obszary miejskie sprzyjały większej integracji i były bardziej bezpieczne i odporne, konieczne jest lepsze planowanie urbanistyczne i zarządzanie. Zgodnie z danymi aktualnymi na maj 2017 r. w 149 krajach opracowywane były polityki urbanistyczne na poziomie krajowym.

- Odsetek ludności miejskiej zamieszkującej slumsy w krajach rozwijających się spadł z 39 proc. w roku 2000 do 30 proc. w roku 2014. Pomimo pewnej poprawy bezwzględna liczba mieszkańców miast żyjących w slumsach nadal rosła, częściowo z powodu przyspieszonej urbanizacji, wzrostu liczby ludności oraz braku odpowiednich polityk dotyczących gruntów i mieszkań. W roku 2014 ok. 880 mln mieszkańców miast żyło w slumsach (792 mln w roku 2000).
- Ponieważ coraz więcej ludzi przeprowadza się do obszarów miejskich, miasta poszerzają swoje granice geograficzne, aby zapewnić miejsce dla nowych mieszkańców. W okresie od 2000 r. do 2015 r. we wszystkich regionach świata rozbudowa terenów miejskich była większa niż wzrost liczby ludności miast. W rezultacie rozrastające się miasta charakteryzują się mniejszą gęstością zaludnienia, a niekontrolowana rozbudowa miast stanowi zagrożenie dla bardziej zrównoważonych wzorców rozwoju obszarów miejskich.
- Bezpieczne usuwanie odpadów stałych i gospodarka odpadami stałymi to jedna z najważniejszych usług w zakresie ochrony środowiska w miastach. Nieusuwane odpady stałe blokują przewody kanalizacyjne, powodują zalania i mogą prowadzić do rozprzestrzeniania się chorób przenoszonych przez wodę. Z danych pochodzących z miast położonych w ponad stu krajach (101) wynika, że w okresie od 2009 r. do 2013 r. 65 proc. ludności miast objętych było usługami w zakresie odbioru odpadów komunalnych.
- Głównym zagrożeniem dla zdrowia środowiskowego jest zanieczyszczenie powietrza. W roku 2014 9 na 10 mieszkańców miast oddychało powietrzem, które nie spełniało norm bezpieczeństwa ustalonych przez WHO.

Cel 12: Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji

Realizacja celu nr 12 wymaga mocnych ram krajowych w zakresie zrównoważonej konsumpcji i produkcji, zintegrowanych z planami krajowymi i sektorowymi, zrównoważonymi praktykami biznesowymi i zachowaniami konsumentów, a także zapewnienia zgodności z międzynarodowymi normami dotyczącymi gospodarki niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i odpadami.

- Oddzielenie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów naturalnych ma zasadnicze znaczenie dla zrównoważonego rozwoju. Globalne dane wskazują jednak na pogorszenie trendów: krajowa konsumpcja surowców (łącznie ilość zasobów naturalnych wykorzystywanych w procesach ekonomicznych) zwiększyła się w okresie od 2000 r. do 2010 r. z 1,2 kg do 1,3 kg na jednostkę PKB. W tym samym okresie zwiększyła się również całkowita krajowa konsumpcja surowców – z 48,7 mld t do 71,0 mld t. Wzrost ten jest częściowo spowodowany wzrostem wykorzystania zasobów naturalnych na świecie, szczególnie w Azji Wschodniej.
- Kraje nadal starają się rozwiązywać problemy związane z zanieczyszczeniem powietrza, gleby i wody oraz narażeniem na toksyczne substancje chemiczne w ramach wielostronnych umów dotyczących środowiska. Prawie każde państwo będące członkiem Organizacji Narodów Zjednoczonych jest stroną przynajmniej jednej z takich konwencji. W ramach zobowiązań wynikających z tych konwencji państwa proszone są o regularne zgłaszanie danych i informacji dotyczących odpadów niebezpiecznych, trwałych zanieczyszczeń organicznych i substancji zubożających warstwę ozonową, jednak w okresie od 2010 r. do 2014 r. tylko 57 proc. stron Konwencji bazylejskiej o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych, 71 proc. stron Konwencji rotterdamskiej w sprawie procedury zgody po uprzednim poinformowaniu w międzynarodowym handlu niektórymi substancjami chemicznymi i pestycydami oraz 51 proc. stron Konwencji sztokholmskiej w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych przekazało takie dane i informacje. Wszystkie strony dokonywały zgłoszeń zgodnie z postanowieniami Protokołu montrealskiego w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową.

Cel 13: Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom

Jak wynika z oświadczenia Światowej Organizacji Meteorologicznej o stanie globalnego klimatu w 2016 r., ocieplenie klimatu postępowało w roku 2016 r. Ustanowiony został kolejny rekord wynoszący ok. 1,1°C powyżej wartości z okresu przedindustrialnego. W wielu regionach świata panowała susza. Sytuację pogorszyło zjawisko El Niño. W swoim oświadczeniu WMO odnotowała również, że w roku 2016 zmniejszyła się wielkość morskiej pokrywy lodowej do minimalnego poziomu 4,14 mln km² (druga najmniejsza odnotowana wielkość). Zawartość dwutlenku węgla w atmosferze również osiągnęła w tym roku rekordowo wysoki poziom 400 części na milion. Łagodzenie zmian klimatycznych i ich skutków wymaga wykorzystania dynamiki związanej z paryskim porozumieniem w sprawie zmian klimatu, które weszło w życie w dniu 4 listopada 2016 r. Konieczne jest wzmocnienie działań w celu zapewnienia odporności i ograniczenia klęsk żywiołowych i zagrożeń związanych z klimatem.

- Od stron porozumienia paryskiego oczekuje się, że będą przygotowywały, komunikowały i utrzymywały kolejne wkłady ustalone na poziomie krajowym. Wkłady te odzwierciedlają oficjalną odpowiedź poszczególnych krajów na zmiany klimatyczne oraz wkład na rzecz podejmowanych działań związanych z klimatem. Na dzień 20 kwietnia 2017 r. porozumienie paryskie zostało ratyfikowane przez 143 strony. 137 z nich (136 państw i Komisja Europejska) przekazało do Sekretariatu Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu informacje dotyczące swoich pierwszych wkładów ustalonych na poziomie krajowym.
- Na dzień 20 kwietnia 2017 r. siedem krajów rozwijających się pomyślnie opracowało i przedłożyło swoje pierwsze krajowe plany dostosowania do zmian klimatu.
- Kraje rozwinięte zobowiązały się wspólnie przekazywać do roku 2020 kwotę 100 mld USD rocznie na potrzeby krajów rozwijających się związane z klimatem i utrzymać pomoc na tym poziomie do roku 2025. W ramach wstępnych działań związanych ze zbieraniem środków na ekofundusz klimatyczny uzyskano 10,3 mld USD i kraje rozwinięte są wzywane do zwiększenia swojego wsparcia finansowego.
- Pomimo postępów w zakresie wdrażania strategii zmniejszania ryzyka liczba zgonów spowodowanych klęskami żywiołowymi nadal wzrasta. W okresie od 1990 r. do 2015 r. w wyniku klęsk żywiołowych zmarło ponad 1,6 mln ludzi.
- Wiele krajów zaczęło wdrażać krajowe i lokalne strategie zmniejszania ryzyka klęsk żywiołowych. W latach 2014–2015 większość krajów składających sprawozdania wskazywała, że oceny oddziaływania na środowisko, przepisy dotyczące obszarów chronionych, projekty i programy dostosowania do zmian klimatycznych oraz zintegrowane planowanie odgrywały ważną rolę w ograniczaniu czynników ryzyka.

Cel 14: Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony

Coraz bardziej niekorzystny wpływ zmian klimatu (w tym zakwaszenie oceanów), przełowienie i zanieczyszczenie mórz stanowi zagrożenia dla ostatnich pozytywnych zmian w zakresie ochrony części oceanów.

- Globalne trendy wskazują na dalsze pogorszenie jakości wód przybrzeżnych z powodu zanieczyszczeń i eutrofizacji (czyli zbyt dużej ilości substancji odżywczych w wodzie, często spowodowanej spływami, która powoduje rozwój roślinności i śmierć zwierząt z powodu braku tlenu). Jeżeli chodzi o eutrofizację przybrzeżną, 16 proc. z 63 dużych ekosystemów morskich poddanych ocenie w ramach Programu oceny wód transgranicznych zaliczono do kategorii o „dużym” lub „największym” ryzyku. Ekosystemy te znajdują się głównie w Europie Zachodniej, Azji Południowej i Wschodniej oraz Zatoce Meksykańskiej.
- Zakwaszenie oceanów jest ściśle powiązane ze zmianami w zakresie zawartości węglanów, które mogą prowadzić do znacznego osłabienia muszli i szkieletów wielu gatunków morskich (takich jak koralowce i mięczaki żyjące w muszlach).
- Badania kwasowości, które obejmowały otwarty ocean i obszary przybrzeżne na całym świecie, wykazały, że obecne poziomy często przekraczają granice przedindustrialne.
- Przełowienie powoduje zmniejszenie produkcji żywności, osłabia funkcjonowanie ekosystemów i zmniejsza różnorodność biologiczną. Odsetek światowych morskich zasobów rybnych mieszczących się w biologicznie

zrównoważonych granicach spadł z 90 proc. w roku 1974 do 68,6 proc. w roku 2013. Trend ten jednak uległ osłabieniu i wydaje się, że się ustabilizował w latach 2008–2013.

- Łódzkie rybołówstwa przybrzeżne musi stawić czoła wielu wyzwaniom. W odpowiedzi na te wyzwania ok. 70 proc. biorących udział w badaniu respondentów reprezentujących 92 kraje i Unię Europejską wprowadziło lub przygotowało przepisy, polityki, prawa, plany lub strategie dotyczące konkretnie łódzkiego rybołówstwa przybrzeżnego.
- Przy efektywnym zarządzaniu i zapewnieniu odpowiednich zasobów morskie obszary chronione stanowią ważne mechanizmy ochrony życia w oceanach. W roku 2017 obszary chronione obejmują 13,2 proc. środowiska morskiego podlegającego krajowej jurysdykcji (do 200 mil morskich od brzegu), 0,25 proc. środowiska morskiego poza jurysdykcją krajową i 5,3 proc. całkowitej powierzchni oceanów.

Cel 15: Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej

Postępy w zakresie ochrony i zrównoważonego wykorzystywania żyjących na Ziemi gatunków lądowych i ekosystemów są zróżnicowane. Tempo wylesiania zwolniło i w dalszym ciągu odnotowuje się poprawę w zakresie zrównoważonej gospodarki leśnej i ochrony obszarów ważnych ze względu na różnorodność biologiczną. Spadkowe trendy związane z wydajnością gruntów, utratą różnorodności biologicznej, kłusownictwem i handlem dzikimi zwierzętami nadal budzą poważne obawy.

- Proces wylesiania netto nadal zwalnia, a ilość biomasy leśnej na hektar pozostaje na stabilnym poziomie. Więcej lasów objęto ochroną i zwiększyła się liczba obszarów objętych długoterminowymi planami zarządzania i dobrowolnymi certyfikatami. W okresie od 2010 r. do 2015 r. roczna utrata netto obszarów leśnych na całym świecie była mniejsza niż połowa wielkości odnotowanej w latach dziewięćdziesiątych XX w. Odsetek gruntów porośniętych lasami zmniejszył się z 31,6 proc. w 1990 r. do 30,8 proc. w 2010 r. i 30,6 proc. w 2015 r.
- Piętnaście procent gruntów objętych jest obecnie ochroną, ale nie obejmuje to wszystkich obszarów ważnych ze względu na różnorodność biologiczną. Ochrona kluczowych obszarów różnorodności biologicznej jest niezbędna w celu wzmocnienia procesu zarządzania zasobami naturalnymi i ochrony różnorodności biologicznej. W okresie od 2000 r. do 2017 r. średnie światowe pokrycie kluczowych lądowych, słodkowodnych i górskich obszarów różnorodności biologicznej przez obszary chronione zwiększyło się odpowiednio z 35 proc. do 47 proc., z 32 proc. do 43 proc. i z 39 proc. do 49 proc.
- Według stanu na rok 2017 76 proc. obszarów górskich na świecie pokrytych było jakąś formą zielonej roślinności, taką jak lasy, krzewy, trawa i rośliny uprawne. Pokrywa zielona w górach jest najmniejsza w Azji Środkowej (31 proc.), a największa w Oceanii (z wyłączeniem Australii i Nowej Zelandii) (98 proc.).
- W okresie od 1998 r. do 2013 r. w przypadku około jednej piątej powierzchni Ziemi pokrytej roślinnością zaobserwowano utrzymujące się spadkowe trendy w zakresie wydajności. Najbardziej dotknięta jest Ameryka Południowa i Afryka. W niektórych przypadkach zaawansowane stadia degradacji gruntów prowadzą tam do pustynnienia obszarów suchych, szczególnie stepów i pastwisk. Degradacja gruntów i gleby zagraża bezpieczeństwu i rozwojowi wszystkich krajów. Odwrócenie skutków degradacji gruntów i pustynnienia poprzez zrównoważone gospodarowanie gruntami ma kluczowe znaczenie dla poprawy warunków życia ponad 1 mld ludzi, którzy są obecnie zagrożeni.
- Według wskaźnika *Red List Index* utrata różnorodności biologicznej postępuje w zastraszającym tempie. Spośród wszystkich poddanych ocenie grup gatunków ryzyko wyginięcia wzrasta najszybciej w przypadku koralowców. Powodem jest rosnące zagrożenie związane ze zmianami klimatycznymi i oddziaływaniami lokalnymi. Chytridiomikoza, kolejny poważny problem, dziesiątkuje wiele gatunków płazów i zwiększa ryzyko ich wyginięcia.
- Kłusownictwo i handel dzikimi zwierzętami nadal udaremnia wysiłki w zakresie ochrony. Nielegalne rynki handlu dzikimi zwierzętami mają złożony charakter i podlegają gwałtownym wahaniom. Zapotrzebowanie na określone wyroby z dzikich zwierząt może szybko wzrosnąć, zanim społeczność międzynarodowa ma szansę

zareagować. W roku 2013 kość słoniowa, palisander i rogi nosorożca stanowiły ponad 60 proc. wszystkich zatrzymanych wyrobów z dzikich zwierząt i drewna.

- Społeczność globalna zobowiązała się do ochrony różnorodności biologicznej. Celem dwóch międzynarodowych umów jest dzielenie się korzyściami z wykorzystywania zasobów genetycznych w sprawiedliwy i równy sposób. Według stanu na kwiecień 2017 r. 144 kraje ratyfikowały Międzynarodowy traktat o zasobach genetycznych roślin dla żywności i rolnictwa, a 96 państw ratyfikowało Protokół z Nagoi o dostępie do zasobów genetycznych oraz sprawiedliwym i równym podziale korzyści wynikających z wykorzystania tych zasobów.
- W roku 2015 wartość bilateralnej oficjalnej pomocy rozwojowej (ODA) w celu wsparcia różnorodności biologicznej kształtowała się na poziomie 8,8 mld USD, co oznacza realny wzrost o 39 proc. w stosunku do roku 2014.

Cel 16: Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu

W ostatnich latach wzrosła liczba konfliktów zbrojnych, natomiast powoli spada liczba zabójstw i więcej ludzi na całym świecie ma lepszy dostęp do wymiaru sprawiedliwości. Kilka bardzo intensywnych konfliktów zbrojnych jest przyczyną dużej liczby ofiar cywilnych. Postępy w zakresie wspierania pokoju i sprawiedliwości, wraz ze skutecznymi, odpowiedzialnymi i sprzyjającymi integracji instytucjami, pozostają na zróżnicowanym poziomie w poszczególnych regionach.

- W roku 2015 od 5,2 do 6,7 osób na 100 000 osób na całym świecie padło ofiarą umyślnego zabójstwa. O ile liczba zabójstw spadła w ciągu ostatniej dekady, ludzie w niektórych krajach Ameryki Łacińskiej zagrożeni są większym ryzykiem umyślnego zabójstwa.
- Utrzymują się różne formy przemocy wobec dzieci, takie jak utrzymywanie dyscypliny polegające na karach fizycznych i agresji psychicznej. W 76 krajach (w większości rozwijających się), dla których dostępne są dane z okresu od 2005 r. do 2016 r., ok. 8 na 10 dzieci w wieku 1–14 lat regularnie poddawano jakiejś formie agresji psychicznej i/lub karom fizycznym.
- Kraje poczyniły znaczne postępy w zakresie wykrywania ofiar handlu ludźmi, co znajduje odzwierciedlenie w rosnącej w ostatnim dziesięcioleciu liczbie wykrywanych przypadków. W roku 2014 na całym świecie ofiarami handlu ludźmi padło więcej kobiet i dziewcząt niż mężczyzn i chłopców. Udział kobiet i dziewcząt jednak nieco się zmniejszył – z 84 proc. w roku 2004 do 71 proc. w roku 2014. O ile liczba ofiar handlu ludźmi w celu wykorzystania seksualnego spadła, wzrosła liczba ofiar handlu, którego celem jest praca przymusowa. Ok. 28 proc. wszystkich ofiar handlu ludźmi wykrytych w 2014 r. stanowiły dzieci, przy czym dziewcząt było więcej niż chłopców (odpowiednio 20 proc. i 8 proc. wszystkich ofiar).
- Najbardziej niepokojącym naruszeniem praw dzieci jest chyba przemoc seksualna. Zaniżanie liczb i brak porównywalnych danych nie pozwala na pełne zrozumienie problemu. W 35 krajach o niskich i średnich dochodach, dla których dostępne są dane, odsetek kobiet w wieku 18–29 lat, które po raz pierwszy doświadczyły przemocy seksualnej przed ukończeniem 18 roku życia, kształtował się na poziomie od 0 proc. do 16 proc.
- Wskaźniki dotyczące tymczasowego aresztowania sugerują, że postępy w zakresie praworządności i dostępu do wymiaru sprawiedliwości są powolne. Globalnie odsetek osób przetrzymywanych w areszcie bez wyroku skazującego za przestępstwo pozostał niemal bez zmian – spadł z 32 proc. łącznej liczby więźniów w latach 2003–2005 do 31 proc. w latach 2013–2015 – co oznacza, że nie udało się poczynić znacznych postępów związanych ze zdolnością systemów sądowych w zakresie rozpatrywania spraw i sądzenia w sprawiedliwy i przejrzysty sposób.
- Niejasne, uciążliwe i nieefektywne przepisy i procedury stwarzają okazję dla skorumpowanych urzędników do wyłudzenia łapówek lub nielegalnych płatności. W roku 2015 ponad 18 proc. firm na całym świecie

otrzymało co najmniej jedną prośbę o łapówkę. Udział firm w krajach o niskich i nisko-średnich dochodach kształtował się na poziomie 25 proc. (w krajach o wysokich dochodach na poziomie 4 proc.).

- Aby zapewnić mocną podstawę rozwoju, budżety krajowe powinny być kompleksowe, przejrzyste i realistyczne. O ile wydatki w prawie 2 na 3 kraje mieściły się w 10 proc. ich oryginalnych budżetów krajowych, w przypadku ponad 1 na 7 krajów odnotowano odchylenia o co najmniej 15 proc. Niemniej jednak niezawodność budżetu poprawiła się. Poprawę odnotowano w ok. 8 na 10 krajów w Azji Południowej, Azji Wschodniej i obszarze Pacyfiku.
- Rejestracja urodzeń jest pierwszym krokiem w kierunku ochrony praw jednostki i zapewnienia każdemu dostępu do wymiaru sprawiedliwości i świadczeń socjalnych. Jak wynika z danych przekazanych w okresie od 2010 r. do 2016 r., o ile w wielu regionach rejestracja urodzeń jest powszechna lub prawie powszechna, w ujęciu globalnym średnia wynosi zaledwie 71 proc. Rejestracja urodzeń obejmuje w Afryce Subsaharyjskiej mniej niż połowę (46 proc.) dzieci poniżej 5 roku życia.
- Stale wzrasta liczba przepisów prawnych wzywających do wolności informacji, lecz problemem pozostaje ich powolne lub nieskuteczne wdrażanie. Przepisy i polityki dotyczące wolności informacji przyjęło ponad 110 krajów. Ekspertyzy wskazują jednak, że w 47 z tych krajów brak jasnych przepisów prawnych dotyczących odstępowania od tego prawa, a w kolejnych 47 brak odpowiednich przepisów dotyczących edukacji społeczeństwa.
- Ważną rolę w zapewnieniu wywiązywania się przez państwa ze zobowiązań w zakresie praw człowieka odgrywają niezależne krajowe instytucje zajmujące się prawami człowieka. Do końca 2016 r. w 37 proc. krajów działała krajowa instytucja zajmująca się prawami człowieka, która była zgodna z przyjętymi międzynarodowymi standardami (zasadami paryskimi). 57 proc. krajów poddano wzajemnej weryfikacji pod kątem zgodności.

Cel 17: Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju

Pomimo pewnych pozytywnych zmian, aby zrealizować Cele Zrównoważonego Rozwoju, konieczne jest większe zaangażowanie w zakresie współpracy i partnerstwa. Wymaga to spójnych polityk, warunków sprzyjających zrównoważonemu rozwojowi na wszystkich poziomach i przez wszystkie zainteresowane podmioty, a także odnowionego Globalnego partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Finanse

- W roku 2016 wartość środków ODA z państw członkowskich Komitetu Pomocy Rozwojowej OECD realnie wzrosła o 8,9 proc. do 142.6 mld USD, co oznacza nowy rekord. Środki ODA jako procent dochodu narodowego brutto państw członkowskich kształtowały się na poziomie 0,32 proc., co stanowi wzrost w stosunku do 0,30 proc. w roku 2015. Na wzrost wartości całkowitej wpłynął wzrost pomocy dla uchodźców w państwach-darczyńcach. Ale nawet pomijając koszty związane z uchodźcami, pomoc wzrosła o 7,1 proc. W roku 2016 do pięciu innych krajów, którym udało się osiągnąć wyznaczony przez Organizację Narodów Zjednoczonych cel w postaci utrzymania pomocy ODA na poziomie co najmniej 0,7 proc. dochodu narodowego brutto – Danii, Luksemburga, Norwegii, Szwecji i Zjednoczonego Królestwa – dołączyli Niemcy.
- Przekazy pieniężne przesyłane przez migrantów do swoich krajów pochodzenia w postaci transferów osobistych i wynagrodzeń pracowników mają ogromny wpływ na poszczególne rodziny, społeczności i kraje. Według ostatnich danych szacunkowych w roku 2016 wartość międzynarodowych przekazów pieniężnych kształtowała się na poziomie 575 mld USD, z których 75 proc. (429 mld USD) trafiło do krajów rozwijających się.

Technologie informacyjno-komunikacyjne

- Stacjonarne usługi szerokopasmowe pozostają w dużej mierze zbyt drogie i niedostępne w dużych częściach rozwijającego się świata. W roku 2016 wskaźnik penetracji stacjonarnych usług szerokopasmowych wyniósł 30 proc. w regionach rozwiniętych, ale w regionach rozwijających się i w krajach najmniej rozwiniętych kształtował się na poziomie tylko odpowiednio 8,2 proc. i 0,8 proc. W regionach rozwiniętych ok. 80 proc. populacji jest online (40 proc. w regionach rozwijających się i 15 proc. w krajach najmniej rozwiniętych).

W roku 2016 globalny wskaźnik penetracji użytkowników Internetu był o 12 proc. niższy w przypadku kobiet niż w przypadku mężczyzn. Różnica pomiędzy płciami jest jeszcze większa w krajach najmniej rozwiniętych – 31 proc.

Budowa potencjału

- Łączna wartość pomocy ODA na rzecz budowy potencjału i krajowego planowania wyniosła w roku 2015 21 mld USD. Kwota ta stanowiła 19 proc. całej pomocy przydzielanej przez sektor (jest to stabilny odsetek od roku 2010). Z kwoty tej Afryka Subsaharyjska otrzymała 5,6 mld USD, a Azja Południowa i Środkowa 4,2 mld USD. Głównymi odbiorcami była administracja publiczna, sektor środowiska i sektor energetyczny, które razem otrzymały 8,2 mld USD.

Handel

- W ciągu ostatnich 15 lat w regionach rozwijających się odnotowano rosnący udział w handlu międzynarodowym. W ich przypadku światowy wywóz towarów wzrósł z 31,1 proc. w roku 2001 do 44,6 proc. w roku 2015. Ponadto regiony rozwijające się ogólnie utrzymały nadwyżkę w bilansie handlowym w stosunku do reszty świata. W przypadku krajów najmniej rozwiniętych jednak udział w światowym wywozie towarów zmniejszył się z 1,1 proc. w roku 2011 do 0,9 proc. w roku 2015. Przyczyną tej zmiany był w dużej mierze spadek cen surowców.
- W roku 2015 średnie taryfy celne stosowane przez kraje rozwinięte w odniesieniu do importu z krajów najmniej rozwiniętych pozostały stabilne na poziomie 0,9 proc. w przypadku produktów rolnych, 6,5 proc. w przypadku odzieży i 3,2 proc. w przypadku wyrobów włókienniczych. Średnie taryfy celne stosowane przez kraje rozwinięte w odniesieniu do importu z krajów rozwijających się również w dużej mierze pozostały w roku 2015 na niezmiennym poziomie.

Kwestie systemowe

- W roku 2016 125 krajów zaangażowanych było w krajowy monitoring skuteczności rozwoju, co oznacza ich zaangażowanie na rzecz realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju i wielostronnych partnerstw. W 54 z tych krajów odnotowano ogólny postęp w zakresie realizacji tych zobowiązań. Kraje wykorzystywały ramy własnych wyników w celu zdefiniowania 83 proc. nowych interwencji wspieranych przez państwa-darczyńców w roku 2016.

Dane, monitoring i odpowiedzialność

- W ponad połowie krajów lub obszarów (81 ze 154 krajów), dla których dostępne są dane, realizowano w roku 2016 krajowe plany statystyczne.
- Krajowe przepisy dotyczące statystyki, które były zgodne z 10 Podstawowymi Zasadami Statystyk Urzędowych, wprowadzono jednak w zaledwie 37 z 83 krajów lub obszarów, dla których dostępne są stosowne dane.
- W roku 2014 kraje rozwijające się otrzymały wsparcie finansowe na rzecz statystyki na poziomie 338 mln USD. O ile kwota ta stanowiła wzrost o prawie 2,9 proc. w stosunku do roku 2010, reprezentowała zaledwie 0,18 proc. całkowitej pomocy ODA. Aby spełnić związane z Celami Zrównoważonego Rozwoju wymagania dotyczące danych, kraje rozwijające się będą potrzebowały ok. 1 mld USD rocznie w ramach wsparcia w zakresie statystyki ze źródeł krajowych i ze strony darczyńców.
- Głównym źródłem zdezagregowanych danych potrzebnych do opracowywania, wdrażania i monitorowania polityk i programów związanych z rozwojem są spisy powszechne ludności i mieszkań. W okresie 10 lat od roku 2007 do roku 2016 89 proc. krajów lub obszarów na całym świecie przeprowadziło co najmniej jeden spis powszechny ludności i mieszkań, podczas gdy w przypadku 25 krajów lub obszarów brak takiego źródła podstawowych danych.
- W okresie od roku 2010 do roku 2015 w ponad połowie (56 proc.) krajów lub obszarów na całym świecie (138 na 246 krajów) dostępne były dane dotyczące rejestracji urodzin, które były w co najmniej 90 proc. pełne. W Afryce Subsaharyjskiej poziom ten został osiągnięty w zaledwie 8 na 53 kraje. W tym samym okresie w 144 krajach lub obszarach (59 proc.) dostępne były dane dotyczące rejestracji zgonów, które były w co najmniej 75

proc. pełne. W Afryce Subsaharyjskiej poziom ten został osiągnięty w zaledwie 9 na 53 kraje. Nawet w krajach posiadających funkcjonujące systemów ewidencji ludności poziom rejestracji urodzin i zgonów [...]

Źródło: Raport Sekretarza Generalnego „Progress towards the Sustainable Development Goals”, [E/2017/66](#)